

ADALBERT GYURIS

STRIGĂȚ

FĂRĂ

ECOŪ

**EDITURA MARINEASA
TIMIȘOARA, 1999**

Dedic această carte părinților mei: Ana și Eugen

Aduc mulțumirile mele sincere celui care a făcut ca această carte să apară: profesorului Constantin SUBA, directorul Școlii Speciale din Bocșa.

Coperta - Claudiu GYURIS
Consilier editorial - Gabriel MARINEASA
Tehnoredactare - Attila HIZO
Imprimat la
TIPOGRAFIA MARINEASA
Str. Mureș nr. 34
Tel - (094) 205 818
Timișoara, România

Poezia
Domnului Adalbert Gyuris

Cunosc poezia lui Adalbert GYURIS de mai bine de cincisprezece ani și pe la început am recomandat-o pentru publicare revistei *Orizont* din Timișoara și ziarului *Flamura* din Reșița. Cei cărora le-am lăsat poeziile dactilografiate au avut cuvinte de apreciere atunci, dar poeziile nu au apărut decât după Revoluția din Decembrie 1989. Nimeni nu mi-a spus de ce nu au publicat ceea ce au primit cu reală bucurie, aveau ei stăpâni care interziceau numele acesta și voiau să împrăștie din sufletul poetului bulgărele de har dat de Dumnezeu. Adalbert GYURIS este un poet complex, adică se manifestă în cuvânt, sculptură în lemn, interpret la chitară și poate desenator. Are un deosebit simț al limbii. Poezia are claritate, idei profunde, expresivitate modernă:

*“Pământul valseaza agale
În vorbele rostite de mine”*

Sufletul poetului este un cât universul și veșnicia din care vine:

*“De multe ori merg
Lăsând în urma mea
Un covor nesfârșit de flori
Ce-mi luminează sufletul”*

Deci, o întreagă lume crește și rămâne în urmă spre bucurie, spre dăruire, în sufletul celui ales.

Fire deschisă, cu privire luminoasă și un zâmbet cald, poetul se simte singur.

Dacă poezia domnului GYURIS ar fi fost publicată cu zece-cinsprezece ani în urmă, poate i s-ar fi risipit teama, nesiguranța ce i-a rămas în suflet din anii când era anchetat (deși un adolescent) și câte alte frumuseți nu ar fi cunoscut căldura inimii lui, poate ar fi realizat altă sculptură cu altă bogăție de idei, cu altă îndrăzneală și poezia i-ar fi devenit numai cântec.

Iată ce scria acum câțiva ani:

*“Întunericul bate la ușă
Oare ce-aduce ziua de mâine?”*

Iubirea de limbă, literatură, pământ, în ce se îmbracă oare când doar întunericul stă gata să bată la ușă și nu mai este încredere în ziua de mâine.

Poezia *Strigăt fără ecou* este și ea mărturie a stării sufletești în care cuvintele spun lumii ceea ce doare în ființă:

*“Eu vin de departe,
Din țara Mioriței și a Luceafărului;
Din patria visată și a pâinii
și aș fi dat coroana regilor mei
Pentru o limbă a tuturor,
Dar am fost omorât
Înainte de a mă naște...
Doar pământul obosit de milenii
Se învârtește la fel
Și undeva o statuie
Înfățișează trupul meu
Izvorât din doine și balade”*

Limba tuturor, în gândirea poetului, cred că este iubirea, care ar trebui să fie legătura cea mai trainică dintre oameni, venind mereu din doine, balade ca un izvor limpede și bun.

Ioana CIOANCĂȘ

Strigăt fără ecou

*Eu vin de departe,
Din țara Mioriței și a Luceafărului,
Din patria visată și a pâinii
Și aș fi dat coroana regilor mei
Pentru o limbă a tuturor,
Dar am fost omorât
Înainte de a mă naște...
Doar pământul obosit de milenii
Se-nvârtește la fel
Și unde o statuie
Înfățișează trupul meu
Izvorât din doine și balade
Cineva întreabă:
Unde sunt acele timpuri?*

Clipa

*Înainte de-a ne naște
Învățăm să suferim
Să cântăm și să visăm,
Neștiind ce ne va paște.*

*Noi venind din depărtare
Doar oprindu-ne puțin,
Ca să punem doar o piatră
Și sburăm spre altă zare.*

*Și când vine socoteala
Unii dau din colț în colț
Cum să păcălească soarta,
Chiar de au ceva cu boala.*

*Și tot vin și se tot duc
Doar puțini rămân aicea
Ce nu-mbătrânesc deloc...
Eu, încotro am s-o apuc?*

Prin întuneric

*Dumnezeu e
Dincolo de nori,
E dincolo de ani,
Mai presus de toți,
Mai aproape de noi
Și totuși
Cât de mulți
Rătăciți sunt
Care-l caută mereu...*

Melancolie

*Singur pe culme,
Între cer și pământ,
Stă bradul
Înconjurat de zăpadă,
Un clopot sună-n amurg,
Vestește coborârea serii
Sau poate plânge
Cu glas de metal*

*Ziua ce trece
Dincolo de culmea
Muntelui!*

Lumea, însă...

*Ce este mai trist decât
Moartea?
Poate doar singurătatea.
Întrebările rămân cântece
Și cântecele răspunsuri.
Totul se transformă în istorie...
Strofe întregi de bombe
Și calculatoare electronice
Au trezit generații,
Lumea, însă, rămâne surdă
La mitralierele care țacăne...*

Rugă

*Aș vrea să fiu
Lumină
Din lumină,
Ca să luminez
Ochii copiilor
Copiilor mei,
Dincolo de
Vise,
Unde nu este
Întuneric
Nanicând.*

Dorință

*Dacă aș avea
Doar ce mi se cuvine
Să gândesc, să trăiesc
Și să rămân
Ceea ce sunt
Aș fi mulțumit.
Tu, Doamne, să stai
Să privești
Cum eu te rog
Să nu greșesc
Ca să ajung
Mai aproape de
Tine.*

Destăinuire

*Omul așteaptă să apar
Să-mi așez mâinile pe clapele
Aparatelor electronice,
Nu știe că eu
M-am născut
Și-am trăit lângă
Doine.*

*Că urăsc întunericul
Și aparatele cu clape,
Că nu-mi plac
Ciupercile
Ridicate spre stele
Și nici jucăriile soldaților.*

Imaginea neamului

*Ce este adevărat
Nu poți să-ți imaginezi altfel,
Floarea respiră în anotimpuri
Albinele umilesc truda,
Minciuna, neputința,
Pământul valsează agale.
În vorbele rostite de mine
Se aude glasul străbunilor mei,
Prin mine ajung
Fulgerând negura vremurilor.
Copilul vestește
Viitorul meu
Și-al erelor cosmice...*

Ziua

*Această zi nu seamănă cu celelalte
Nu seamănă nici cu cea de peste ani,
Nici cu cea de peste munți.
Rămâne mereu așa cum a fost.
Istoria începe cu ea,
Nu apune niciodată,
Rămâne mereu așa cum a fost
În haine de luptă...
Aducând pentru noi toți
Libertatea și speranța
Pe care noi am visat-o
De când a fost
Prima Zi.*

Ieri

*Trecut-am prin dureri...
Când Soarele mi-a zâmbit
Și astăzi mai simt
Sudoarea tatălui meu
Cântând la vioară
În zi de sărbătoare.
Norii purtați de vânt
Mi-au furat copilăria,
Eu plecând spre viitor
Cu sufletul gol.
Astăzi gârbovit de ani
Încă nu știu să zâmbesc
În acest zbor...*

Iubire

*Am tras
Toate zăvoarele inimii
Spre a nu mai intra
Nimeni în ea,
Dar razele
Iubirii
Au fulgerat-o
Nu, ai răspuns
La întrebarea mea
Dar bujorii
Care ți-au colorat
Obrajii,
Mi-au șoptit,
Că mă iubești.*

Slavă ție!

*Ne-ai făcut după
Chipul și asemănarea Ta.
Încurcați într-o lume
Confuză și agitată,
Găsind la răspunsuri
Noi întrebări,
Unii se laudă
Afundându-se în noroi
Alții tac și muncesc
Ridicându-se peste toți
Și puțini înțeleg
Cât sunt de neînțeleși
În această lume
Ce trece mereu...*

Confruntare

*Tu ești tare
Eu sunt slab,
Nu ți-e rușine
Cum te lauzi
Și cât de laș ești.
Fiind bogat
Și totuși ce sărac
Eu am răbdare
Și mă rog
Să fiu curat
În fața Ta!*

Meditație pe timp de ploaie

*Plouă peste orașul meu
Ca într-o pădure deasă,
Casele își țin pelerinele,
Iar pomii-s cu pletele în vânt.
În casă, lemnele cântă-n sobă,
Pisica toarce-o poveste
Și totul te îndeamnă
La țuică fiartă
Pe vatra strămoșească.
Din gânduri se nasc chipuri,
Din chipuri vii speranțe.
Afară plouă, în casă e cald
Și clipa nu se oprește nicicând.
Întunericul bate la ușă,
Oare ce-aduce ziua de mâine?*

Vis

*Negură și incertitudine
Întrebări și puține răspusuri,
Timpul ne poartă
Pe alte meleaguri.
Ce-a fost ieri
Nu mai este azi.
Ce este acum,
Parcă a mai fost.
Totul e vis și real,
Viața este veșnică
Și pentru că sunt ceea ce sunt*

*Este că am fost
Pedepsit sau binecuvântat...
Timpul zboară în spirală
Și ne poartă mereu...
Oare unde, până când?*

Doar să vrei

*Dorești lumină?
Învăță și așteaptă.
Îndrăgești dreptatea?
Nu încâlca legea.
Te pasionează omul?
Iubește-ți aproapele.
Să știi să alegi
Binele de rău
Doar să vrei
Pe bunul Dumnezeu
Îl găsești oricând
La bucurie și la necaz
Fiind treaz sau în vis
Oriunde ai pleca,
Numai să vrei, să
Iubești.*

Semnal

*Totul ar putea fi un vis
De multe ori nu suntem
Ceea ce am vrea să fim
Buni, frumoși, înalți și deștepți.
Stau și mă privesc în oglindă
Și nu sunt cel pe care îl văd...
Am în mine o mulțime de oameni
Cu idei, pasiuni și feți-frumoși,
Mintea mi-e plină cu tot ce nu vrei
Doar de moarte mi-e frică
Și la asta mă gândesc mai puțin.
Cutreier, mă lupt, mă sufoc
Și zilele trec ca și când n-ar fi.
Clopotele din vine vestesc
Schimbarea din sufletul meu.
Chiar dacă sunt mare sau mic
La pol, pe ape sau aieva
Viața se stinge mereu...*

Marea

*N-aș putea să spun de ce
Iubesc așa de mult Marea
Poate pentru că
Are culoarea ochilor tăi.
E tare bine
Să te simți în fața ei
Curat la trup și suflet
Și să nu te temi*

*De puterea ei...
Când totul e perfect
Sau tinde spre puritate,
Atunci poți spune:
Sunt fericit.
N-am să uit clipa
Când am văzut
Prima oară Marea,
Am îmbrățișat-o
Și am sărutat-o
Cu buzele tremurânde,
Dăruisem mării, sărutul meu,
Era atât de minunat
Încât aveam ciudata impresie
Că sunt un alt om,
În altă lume,
O lume neștiută de mine
Până atunci,
Dar zilele treceau
Și-a venit clipa despărțirii,
Marea era furioasă,
Eu eram trist și singur.
Doar seara, ultima seară,
Am mulțumit pe rând
Timpului, Soarelui, Vântului
Și mai ales ei, mării.
În seara aceea
Am privit
Mult timp spre cer,
Ploua cu stele de dor
Pe sufletul meu tânăr
Și îndurerat.*

Cumpăna

*Între cer și pământ,
Între zi și noapte,
Între taină și mărturisire
Eu stau și cuget
Apoi ezit și pricep,
Susțin și dezmint,
Doresc, nu accept,
Îmi închipui și trăiesc
Mă rog și iubesc
Și ce-mi mai rămâne?
Doar să aștept
Trecerea timpului...*

În străini

*– Hei! ne strigă gazda.
Noi din pat sărim,
La mâncare ne cheamă,
Spre lucru
În grabă să plecăm*

*Abia acum, cocoșul
Își cântă prima cântare.
Când Soarele ne salută
Noi suntem obosiți.
Lucrăm și tot lucrăm:
La început tarlale.
Apoi chiar și sate.*

*Hambarele-s pline
Nu-i timp nici de-o țigară.*

*Întunericul ne prinde pe câmp.
La ceas privesc mereu.
Sfârșitul zilei e departe
Și mai ales casa
Cu cei dragi!*

Între

*Frumosul poate fi urât.
Urâtul poate fi frumos.
Doar să știi
Cum să privesc
Și să înțeleg
Unde este plăcutul
Și când simt durerea
Și atunci prefer
Să fiu nemulțumit.
Decât un vierme fericit
Cu burta plină
Și cu mintea goală.
Mai bine un prost
Făcut de alții
Dar cu mintea plină
De gânduri curate.*

Speranță

*Eu lucrez, alerg,
Uneori spun ce gândesc,
Dar asta nu înseamnă
Că sunt liber.
Vreau să zbor
Cu aripi de porumbel,
Să iubesc și să visez
Să nu văd cu ochii
Altuia,
Să nu gândesc
Cu mintea altuia
Și să spun lucruri
Auzite.
Să știu să aleg
Între bine și rău
Ce este înălțător
Voi putea?*

Împăcare

*Mă voi ruga,
Mă voi ruga
Coborând în mine
În încăperile
Cele mai adânci
Ale sufletului meu
Acolo unde-i pace,
Acolo unde nu-i
Întuneric și invidie,*

*Laudă și minciună
Nu sunt spini
Nu sunt dușmani.
Mă voi ruga
Cât de mult
Te voi iubi
Mereu.*

Spirala

*Tu soarta mea
Cine te-a gândit?
Mi se-ntâmplă acum
Ce am visat
Mai ieri,
Dar oare eu
Puteam să intervin,
Să schimb necazurile
Și împlinirile mele,
Când după noapte
Vine-o nouă zi?*

Sculptorul

*Privesc la lemn,
În urmă cu ani
Era un pom.
Îi ascult viața
Și-ncep să lucrez
Cu dalta și ciocanul,
Lovindu-l mă rănesc
Curgându-i lacrimi de sânge.
Îi fac o mână,
Îmi face semn,
Apoi îi fac picioarele
Învață să meargă...
Îi apare corpul,
Ochii și gura.
O șlefui, o ștreg,
O ung îmbrăcând-o.
E o domnișoară
Ce va rămâne mereu așa,
O sărut și pleacă
Și timpul zboară...
Despărțindu-ne, însă
Rămânând mereu
Împreună...*

Eroii

*Sunt mulți slăviți
Cât sunt în viață
Ca apoi pe ei
Să-i huiduim
Și să-i uităm.
Sunt mulți cântați
În ode, când moartea
I-a furat de mult,
Sunt și mai mulți
Însă de ei
Nu-și mai aduce aminte
Nimeni
Și ei tot vin
Și se duc mereu.*

S-ar putea...

*S-ar putea ca adevărul
Să nu fie adevăr,
S-ar putea ca mulți
Dintre cei ce vorbesc
Să nu știe
Ce spun
S-ar putea ca mulți
Din cei ce stau pe scaun
Să stea pe al altora.
S-ar putea ca gura
Să rostească
Ce sufletul din inimă*

*Nu crede.
S-ar putea ca prețul pâinii
Să fie doar pe jumătate
Din sudoarea pentru ea.
S-ar putea...*

Binecuvântare

*Să ai zborul
“Păsării Măiastre”
Și să fii
“Cumințenia pământului”
“Nou-născutul”,
“Negresa blondă”
Și “Regele regilor”
Privesc spre “Adam și Eva”.
Pe “Coloana fără sfârșit”
Cântă “Cocoșul”.
La “Masa tăcerii”
“Domnișoara Pogany”
Împreună cu “Muza adormită”
Spun o “Rugăciune”
...În paradisul său
Dumnezeu zâmbește
Privind opera artistului
Și trimite
Din când în când
Pe pământ un...
Brâncuși.*

Adevărul

*Care este calea?
Doar eu pot s-o aflu
Mergând pe drumul
Strămoșilor mei
Sau să-mi folosesc
Mintea să judec
Și să am
Încredere în mine
Și în Dumnezeu
Ca să fie alături
Doar să vreau
Și să știu să aleg
Între bine și rău.*

Florile

*De multe ori merg
Lăsând în urma mea
Un covor nesfârșit de flori,
Ce-mi luminează sufletul,
Dar tot de atâtea ori
Mă întristez amarnic
La gândul că sunt mulți
Ce strivesc darul divin
Sudoarea și bunul simț...
Cei care nu iubesc florile
Sunt toți acei
Ce nu iubesc
Nici OAMENII.*

La armată

*Sună goarna!
Tresărim și așteptăm
Se aud comenzi scurte:
Drepti! Afară! La arme!
În fugă ne-aranjăm
Pe platou ne-aliniem.
Ofițerul se plimbă nervos
Nu înțelege
Că noi suntem roboți
Plecăm la împușcat
Cai morți...
Uneori cu cântec,
Alteori în marș
Și ziua se termină greu.
Totul e o joacă
De oameni nebuni.
Mâine o luăm
Iarăși din loc
Și iarăși...
Va veni și ziua
Când vom fi
Doar noi înșine
OAMENI.*

Păcatul

*Tot din mine
Vine de la Dumnezeu,
Dar tot din mine
Răbufnesc de multe ori
Greșeli și multe rele.
Sunt egoist
Și nu înțeleg
Ce e bine și ce nu
Și nu gândesc
Când să fiu
Doar eu,
Ca să mă opresc
În fața Ta
Mereu.*

Spun

*Spun despre ură și dragoste,
Spun despre muncă și necinste,
Despre tot ce se poate spune
Și despre tot ce încă nu se
Poate spune.
Spun în această încurcată
Și tristă lume,
Cu baiere și porți încuiate
Și aș mai spune,
Dar de unde putere?
Când lupt mereu împotriva celor
Ce și-au cumpărat un nume...*

Bucurie

*Mă chinuie mereu aceeași
Întrebare.
Așa cum și pe alții
Poate la fel.
De când iubesc
Această glie?
De când sunt om,
Biruind putere din ape
Și din munți.
Aici trecutul
Se cheamă
Viitor.*

Aspirație

*Stau și mă gândesc
Ce-i fericirea?
Când meditez și cuget,
Când mă ambiționez
Să am mai mult,
Sau să mănânc mai bine,
Ori să-mi petrec
Timpul cu cei dragi?
Cunoscându-mă pe mine
Ajung mai aproape
De adevăr
Chiar dacă
De multe ori
Fericirea e departe.*

Roata

*Astăzi va fi ieri,
Mâine va fi azi,
Viitorul devine trecut,
Pe aripi de vânt
Urmele dispar.
Eu îmi serbez
Ziua de naștere
În fiecare an,
Dar doar la Crăciun,
În fiecare an,
Se naște Isus.
Tu Doamne
Să ne ierți
Că înțelegem greu
Să gândim curat
Și să iubim mereu.*

Memoria Eminescu

*Mai puternică decât noi e moartea
Mai puternică decât ea ești TU;
Ce-ar mai putea să spună
Acum, cuvintele-mi sărmăne?
Când iubirea noastră față de tine
Datează de-o viață
Care ne este dată...
Tu vei rămâne așa cum ai fost,
Strălucitor printre stele.*

Asemănare

*Neștiută de nimeni
Tu suferi
Și iubești Luna
Și ai același obraz
Palid ca mine
Ca frunzele ce
În vântul toamnei
Cad una câte una...*

Taină

*Ce taină ascunde Luna?
Nimeni nu știe!
Ce taină ascund
Privirile ochilor mei?
Nimeni nu știe!
Atunci, Tu,
De ce tremuri
Când te privesc?*

Fulg

*Nimic, apoi fel de fel:
Bucurii și mai ales neazuri,
Griji, școală, vise,
Lumină, întuneric, amintiri...
Dragostea nu așteaptă.
Asta e tot...
Viața noastră...
Ca un fulg...*

Balanța

*Când spun
Ce gândesc
Uneori cei din jur
Se supără.
Să tac
Și să ascult,
Ca ei să se bucure?*

Grâul

*Îl mângâie vântul și ploaia,
Crește ca bradul
Spre Soare.
Cu Soarele și pământul e neam,
Unii îl taie cu coasa
Iar alții cu tunul
Mai sunt și cei care îl uită așa
Ridicat spre stele.*

Cuprins

Poezia Domnului Adalbert Gyuris

Strigăt fără ecou

Clipa

Prin întuneric

Melancolie

Lumea, însă

Rugă

Dorință

Destăinuire

Imaginea neamului

Ziua

Ieri

Iubire

Slavă ție!

Confruntare

Meditație pe timp de ploaie

Vis

Doar să vrei

Semnal

Marea

Cumpăna

În străini

Între

Speranță

Împăcare

Spirala
Sculptorul
Eroii
S-ar putea
Binecuvântare
Adevărul
Florile
La armată
Păcatul
Spun
Bucurie
Aspirație
Roata
Memoria Eminescu
Asemănare
Taină
Fulg
Balanța
Grâul